

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

«Naša Straža» izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštine prosie. Telefon interurban št. 113.

79. številka.

MARIBOR, dne 31. avgusta 1925.

Letnik I.

R. R. v domače-tuji luči.

V enem od največjih švedskih listov je izšel obširen popis politične situacije v naši državi. O člankih v inozemskih listih, ki opisujejo naše razmere, ni nikdar treba ugibati. Svoje lastno mnenje izraža samo par dobro znanih inozemskih poročevalcev, drugače je pa vse inspirirano v Beogradu, kar pa v Beogradu ne dobi odobrenja, to pa ne pride v našo državo, ker se kratkoma prepove.

Članek v švedskem listu je torej brez dvoma radikalno maslo in lahko tako dobro posluži v ilustracijo RR sporazuma. Med drugim čitamo v članku:

Prejšnji Radič.

Sest let se je boril Radič bolj idealno kot uspešno za svoj fantastični program — za jugoslovansko federacijo — v katero naj bi prišli tudi Bolgari. To federacijo si je predstavljal kot zvezo kmetijskih republik, kakor sovjeti v Rusiji. Ni mu bilo žal truda, da najde v inozemstvu pri sovražnikih Srbov pomoč iza svoje ideje. Prehodil je celo Evropo, tako Rim, London, Angoro, Budimpešto in je končal svojo politično turnejo v Moskvi. Kominternu je hotela preobrniti celi Balkan in hrvatsko-bolgarske sovjete.

Sedanji Radič.

Radič pa je najbrž že v Moskvi uvidel svoje napake in ker je vendarle dober hrvatski patrijot, je radi svojega naroda začel drugo pot. Ko se je vrnil domov, je bil zaprt do konca julija, nato je pa ta veleizdajalec in upornik bil sprejet od samega kralja Aleksandra v zgodovinski avdijenci, da je izrazil v imenu Hrvatov svojo lojalnost do države, jugoslovanskega edinstva in dinastije.

Cela stvar pa ni prišla kot grom iz jasnega, ampak je bila že dolgo časa sistematično pripravljena med Pašičem in Radičem. Ze 27. marca je izjavil v skupščini radičev nečak Pavle, da je za edinstvo treh plemen enega naroda, za centralistično ustavo in za Pašičeve temeljne državne principe. Radič je še ostal v zaporu, odkoder se je pa tajno pogajal s Pašičem, kar je brez dvoma zanimivo poglavje v analizah strankarske politike. Ko je bilo vse dogovorjeno, je Pašič podal ostavko svojega kabineta, štiri hrvatski ministri so prišli v novo vlado, Radič je zapustil zapor in je bil sprejet v avdijenci. Mesto »Proč od Beograda«, »Živela samostojna hrvatska seljaška republika«, je začel takoj klicati: »Živijo seljaški kralj Aleksander!« in »Živijo narodno edinstvo!«

Potem sledi v članku, da slovensko vprašanje še vedno obstoja, da imajo Slovenci sporazum za nereelno trgovino s Pašičem, ki je hotel imeti novo parlamentarno večino in med Radičem, ki je hotel priti iz zapora itd.

Glede zunanje politike:

Prej je Radič kritiziral francosko politiko in zagovarjal slog z Bolgari in Grki, celo z Nemci in Madžari, sedaj je pa pristal na to, da bo Jugoslavija vazal Francije s celo Malo antanto. Govori se celo, da so se Hrvati in Srbi pogodili, da bi Hrvati podpirali stari srbski san o Makedoniji do Soluna, ter s tem nastopili proti Bolgarom in Grkom. Za uslugo bi pa Srbi podpirali hrvatske težnje po Reki in po večji moči na Adriji.

Konec članka

glasi takole: Dolgotrajni boj med vodstvom Hrvatov in Srbov je končan s porazom Radiča, ki je s tem sporaz-

umom podpisal svojo smrtno obsodbo in ga nekateri listi že imajo za »živega mrliča«. Njegov nasprotnik stari Pašič je pa ostal kot nepremagani prvak in ga njegovi pristaši še bolj povzdigujejo z mistično zmagovalno glorijo. Sivi veteran je s svojimi 84. leti izvedel še eno sijajno viktorejo in je popolnoma opravičil svojo častno ime »Bismarck Srbije«.

Tako je!

Radikali, ki so ta članek inspirirali, so nalašč pustili nekaj netočnosti, da stvar bolj tuje — inozemsko — izgleda. Članek je preromal že mnoge liste in ko radikali pravijo: »Tako je! Točno!« — mora seveda tudi Radič reči: »Tako je! Točno!«

Ko bo Radič sedaj tudi v Zenevi, kamor je nekdanj pošiljal svoje spomenice, zastopal staro beograjsko radikalno politiko, je gotovo, da bodo njegovi preljubi zavzniki še več člankov o njegovi »politični smrti« razpošiljali v svet in bo moral vedno hočeš, nočeš pritrčiti: »Tako je!«

Važen beograjski glas.

»Politički Glasnik« — beograjsko glasilo zelo aktivnih, a izven parlamentarnih politikov, ki so med prvimi priporočali razpust PP vladne koalicije in strankarsko politični aranžma radikalov z radičevci, prinaša prav zanimivo poročilo o naši politični situaciji: Radikali so glavnem razdeljeni na dva tabora. Politik, ki so ustvarili sporazum z radičevci, stoje na stališču, da je to prva etapa do popolne plemenske harmonije. Ti politik želi, da bi se čvrsto in odločno vstrajalo na tej poti, kar bi prej ali slej moralo privedi tudi do razširjenja vladne zveze. Kažejo celo pripravljenost ob tej priliki spraviti na krmilo ali v ospredje one radikale, ki so se prvi začeli zavzemati za sporazum in za pomirjenje med plemeni.

Drugo radikalno skupino

naj bi predstavljala Velizar Janković in predsednik kluba Ljuba Živković (Radič ga sicer tudi ima za »patrijarha sporazuma« —). Ta skupina ne veruje v trajnost RR vladne zveze, polaga vse nade na Pašiča in na Pribičevića ter računa, da bo ob koncu sedanje vlade radikalna stranka zopet dobila volilni mandat, pri volitvah pa tako večino, da bo lahko sama vladala ali pa da se bo zopet zvezala s Pribičevićem.

Glede radičevcev

pravi »Politički Glasnik«, da so v največji meri zaposleni z bojem proti desidentom in z iskanjem pristašev za svoj novi državotvorni program. Med njimi je pa tudi močna struja, ki se trudi za ustvaritev enotne izvenplemenske seljaške fronte. Ta struja računa, da bi na takem programu Radičeva stranka med Srbi in med Slovenci dobila odškodnino za vse to, kar je med Hrvati izgubila vsled odstopa od svojega prejšnjega programa. Vsled take situacije v obeh strankah in vsled medsebojnih odnošajev se po mnenju »Političkoga Glasnika« nahaja

vlada na mrtvi točki

in visi njena bodočnost na prav tanki niti. Oni, ki želijo spremembe, so v veliki večini in pričakuje se, da bo na jesen prišla vlada v formalno krizo, iz katere bo politika plemenskega sporazuma izšla ali utrjena ali pa oslABLJENA. — tgr

Politične beležke.

Stedljivost g. prometnega ministra. Prometni minister je pod imenom varčevanja ukinil brezplačne vozne karte in druge vozne olajšave in sam Stipica Radič je enkrat to proslavljal kot veliko delo sporazuma. — Ukinitve ali revizija voznih olajšav se je pa izvršila na skrajno neroden in netakten način. Dovolj netaktnosti in tudi krivice bi bilo že na tem, kar se je pripetilo novinarjem, a to še ni vsem. Vozne olajšave so se vzele tudi raznim inozemskim ustanovam in delegacijam, in sicer na način, ki ga Evropa ne pozna. Na 1. avgusta, ko se je začela famozna revizija, je bil na primer pravi škandal z nekimi angleškimi turisti v Bosni. Od poprej so imeli vozne olajšave in ko so jim te pobrali 1. avgusta železniški uradniki in policaji, so Angleži ogorčeni izjavljali, da še na celem svetu niso našli uprave, ki bi nekaj za stalno izdala, a potem kar čez noč zopet odvzela. Ko je nedavno italijanska vlada za svoje akademike prosila za vozne olajšave po Jugoslaviji, je prometni minister seveda tudi to brezobzirno odklonil. — Italijanska vlada je poslala nato beograjski seznam voznih olajšav, ki jih je izdala Jugoslovanom. Posebno se je pa prometni minister izkazal napram nekemu ameriškemu novinarju, ki je prosil za novinarsko karto po Jugoslaviji. Minister mu je prošnjo odbil, po-

tem je pa izvlekel denarnico češ, ker vam ne morem dati državne vozne karte, vam pa poklanjam denar, da si plačate vožnjo. Ameriškni novinar je seveda odklonil dar g. Radojeviča. To, kar uganja prometni minister, je začelo že radikalom presedati in glavno radikalno glasilo »Samouprava« je že dvakrat pisalo o zmedbi in škodi, ki jo je napravil prometni minister s svojo revizijo voznih olajšav. Gospod Radojevič bo moral najbrž odstopiti. — tgr

Spori med radikali in radičevci v Vojvodini. Brez dvoma je, da so se morali radičevci pri svojem sporazumu z radikali odpovedati vsaki agitaciji po Bosni in Vojvodini. To je gotovo eden od vzrokov, da se toliko proslavljeni RR protokol, sporazum, dogovor ali kar že koli ne objavi. Če bi se vodstvo Radičeve stranke svojih obveznosti še tako točno držalo, je vendar v zelo neprijetnem položaju, ker vsega ne more dopovedati svojim pristašem po Bosni in Vojvodini. Če bi Radič svojim zaupnikom po teh krajih dejal, da jih je izročil radikalom, bi imel silen vihar v svoji stranki. Ko pa Radičevci po Vojvodini in Bosni mislijo, da smejo strankarsko politično živeti, ima pa Radič spore z radikali. Vojvodinski radikali so poslali v Beograd že deputacijo, naj se radičevcem prepove vsako gibanje. Radičevci so bili izposlovali par malih sprememb na upravnih mestih, a so radikali to takoj ovrgli ter pustili vse, kakor

je bilo poprej. Naj se vodstvo Radičeve stranke še tako navdušuje za narodno edinstvo in za nacijo, vojvodinski radikali stojijo prejkoslej na stališču, da vodijo edinole oni pravo nacionalno politiko, ali z drugimi besedami rečeno, da imajo monopol na nacijo. — tgr

Tujski legijonarji.

Poročevalec iz marokanskega bojišča je švicarskemu trgovinskemu listu »Neue Züricher Zeitung« opisal tujsko legijo. Večino te legije tvorijo Nemci. Če so tudi slavnejše trupe, kot je tujska legija, gotovo ni nobene, o kateri bi se toliko govorilo. Na eni strani se povečujejo njena dela, na drugi strani se pa slika legija kot zatočišče brezidealnih in brezdomovinskih elementov, kot truma zločincev, pijancev in razuzdancev. Vse te sodbe so pretirane, a ne čisto napačne, ker se te stvari ne izključujejo, kakor se tudi pojmi dobrega meščana ne krije s pojmom dobrega vojaka.

Zlasti v Nemčiji se vprašanje tujske legije posebno ostro obsoja, kar pa izhaja predvsem iz nezadovoljstva nad izgubo domačih moči, ki tuji sili vzdržujejo kolonialno območje. Razumljivo je razburjenje in zgranzanje tudi nad tem, da tuja sila ljudem jemlje domovino in jih potem izrablja.

Med legijonarji se najdejo čudovite roparske zveri, ki pa dresuri življenja niso dorasle. Premočne, da bi se podvrgele, preslabe, da bi dresuro uničile, so v bojih delale čudeže, a so za mir in prostost postale nesposobne. Med njimi se najdejo plavalasi nemški mornarji, ki so preživeli v uporih v Kielu in Berlinu novembra 1918 nekaj ur absolutne moči, poleg njih so pa tudi mladi ljudje iz reakcionarnih društev, ki so nekdanj svoje sedanje tovariše pobijali. Poleg takih, precej revolucionarnih tipov je v legijah tudi povprečni tipus, ki ima poleg skupnih lastnosti tudi to, da čut vedno prevladuje razum. To so sentimentalno mehki in infantilno nestalni ljudje, ki si po prosti volji ne znajo nobenega mesta poiskati, in katerim je legija s trdim in urejenim življenjem pravo zatočišče pred samim seboj. Da je legija gotovemu tipu naravnost potreba, je najboljše razvidno iz velikega števila onih legijonarjev, ki so svojo dobo že odslužili, pa se zopet vračajo v legijo, četudi jih tam čakajo največje nevarnosti.

Legijonarji ljubijo in sovražijo legijo obenem. Legija je legijonarjem zaporno omrežje, pri tem pa tudi ograja pred prepadom. V redni vojski veže vojaka tisoč vezi na domovino, v legiji je pa legijonar od domovine odrezan, od domačinov svoje garnizije pa osovražen kot najhujše zlo. Na ta način je človek samo na svoje krdele navezan in čas ga preproji z duhom in čutom vzajemnosti, kar Nemci imenujejo »Korpsgeist«. Ta čut napravi iz legijonarja boljšega vojaka, kot pa patrijotizem iz meščanskih vojakov. V francoski legiji so ljudje, ki imajo kot nacionalistični Nemci od doma vcepljeno sovraštvo do Francije, a vsi ti ljudje govorijo navdušeno o junaštvu svoje legije, ker sta za njih Francija in tujska legija dva popolnoma ločena pojma. Duh vzajemnosti je tudi edini vzrok, da se tako malo legijonarjev odzove živi propagandi Marokancev po dezertaciji.

Legijonar se obveže za najmanj petletno službo. Po kratki pripravi je pridružen četi, kjer je vojskovanje stroka ter poklic in kjer nima več upati in računati na kako obzirnost, ker je zato plačan, da mori in da se da umoriti. Legijonar je navadno že poprej od človeške družbe zapisan na ničlo in vse, kar dela v legiji, predstavlja samo dobiček. Njegova smrt ne vzbuja v domovini nezadovoljstva, kakor je to pri francoskih vojaki, in radi njegove smrti se v Franciji nihče ne bo pridružil množici onih, ki preklinjajo vojno z Marokanci. Poleg Nemcev je v legiji tudi dosti Rusov, vojakov nekdanje Wranglove in Denikinove armade.

Ko se v legijo zateče toliko ljudi s temno preteklostjo, se pa ne sme trditi, da bi bila legija legijonarjem prostovoljno ali neprostovoljno izbrana ječa. Najdemo namreč tudi ljudi, ki niso prišli vsled kake notranje potrebe in ki se ves čas svojega službovanja ukvarjajo z načrti, kako bi se dalo zopet priti nazaj v redno meščansko življenje. Mnogim je legijonarstvo silna tragedija, ko so se dali zapeljati od fantazije ali pa so vsled spora s stariši in drugače prišli v ta krog, a so prepozno spoznali, da so svoj čolnič zaupali smrtnemu valovju, iz katerega se je tako težko rešiti.

Na vročih in suhih marokanskih tleh, ki tako željno pijejo evropsko kri, je izdihnilo že mnogo legijonarjev, ki so »sovražnika« z roko spretno pobijali, s srcom pa želeli, naj zmaga, naj jih maščuje, naj požene vse Evropejce domov v Evropo, da bodo prisiljeni sporazumno in enakopravno urediti svoj dom. — tgr

Širite „Našo Stražo“!

Po svetu.

Zmaga opozicije v Rumuniji. Te dni so se vršile v Rumuniji volitve v takozvane poljedelske zbornice. — Proti pričakovanju je dobila opozicija v večini okrajev večje število glasov, kot vladne stranke, dasi so te agitirale s pomočjo celokupnega upravnega aparata. Združena opozicija je zmagala v 35, vlada v 25 okrajih in general Avarescu si je priboril 4 okraje. Iz Besarabije še manjkajo poročila o rezultatu. Opozicija smatra svojo zmago za znak, da je prišel čas, ko mora vlada izvajati konsekvence, videč, da ji je ljudstvo odreklo zaupanje. Opozicijsko časopisje apelira na kralja, da razpusti parlament ter poveri vodstvo volitev opozicijskim strankam.

Despotske sanje. »Neues Wiener Journal« je v dveh dolgih člankih objavil razgovor svojega berlinskega poročevalca z enim od pretendentov na ruski carski prestol, ki ga ni — z velikim knezom Kirilom Vladimirovičem. Ta bivši veliki knez se sam naziva »narodni car bodočnosti«. Pravi, da bo kot tak car stal najbližje narodu in njegovim potrebam ter da vsled tega ne bo prenašal nobenega birokratskega sistema, ki bi ga ločil od ljudstva. Na vprašanje, če se to pravi, da bo vladal s parlamentom ali pa z večštevlnimi pokrajinskimi nacionalnim parlamenti, je sledil sledeči, iz despotskih sanj treh vekov kombinirani odgovor: »Car sam je parlament. Vsaka narodnost odpošlje svoje najboljšje zastopnike, da se zberejo okrog carja in njegovo politiko podpirajo.« Na vprašanje, kaj misli o gospodarskih izgledih Rusije pod monarhijo, je dobil odgovor: »Monarhija v Rusiji pomeni svobodo, red in napredek.« Tudi na vprašanje o kulturi izjavlja, da se prava kultura popolnoma krije z monarhijo, z ruskim carstvom. Med razgovorom je vstopil v sobo tudi bivši bolgarski car Ferdinand in je poročeval okrenil pogovor na boljše- viško agitacijo na Balkanu. Bivši car Ferdinand je molčal, Kiril Vladimirovič je pa tako približno izjavil, da izhaja boljševiska agitacija iz Moskve in da na svetu ne bo poprej miru, dokler ne bo on ruski car. — Poročevalec ga je še vprašal, zakaj se ne postavi na čelo velike armade, ki bi boljševisem uničila in je dobil patetičen, a previden odgovor, da »narodni car bodočnosti« nima volje s silo vdreti v Rusijo in da bo čakal, da bo lahko kot zakoniti vladar zasedel svoj prestol. — tgr

Medzavezniški dolgov. Anglija je zahtevala, naj ji dolžniki odplačujejo svoje dolgove tako in v tolikem iznosu, da bode to Angliji letno zadostovalo za odplačevanje obrokov njenih dolgov v Ameriki. Ker je Francija med dolžniki na prvem mestu, so angleški vladni listi naglašali kot stališče svoje vlade, ali pa samo kot svoj predlog, naj bi Francija Angliji odplačevala letno diferenco med tem, kar Anglija od raznih svojih dolžnikov že dobiva, in med skupnim iznosom obroka, ki ga mora letno plačati Ameriki. To je bilo francoskim vsekakor preveč in se je po francoskih vladnih listih čitalo, da bi Francija takoj začela odplačevati a conto svojih dolgov Angliji 9 odstot. od vseh, po Dawesovem načrtu priznanih odškodnin. Angležem očitno to ni dovolj točno označeno odplačevanje in se sedaj poroča, da je angleški finančni minister stavil predlog, naj Francija svoj dolg izplača v 62 letnih obrokih. Vsak obrok bi znašal 12 in pol milijona funtov sterlingov, kar približno odgovarja prej omenjenemu prvotnemu stališču angleške vlade. Francoski finančni minister je ta predlog in ponudbo vzel na znanje ter takoj sporočil svoji vladi. — tgr

Izpraznitev ruhrskega področja. Dne 25. t. m. so zadnje francoske čete izpraznile ruhrske področje, katero so zasedle pred 4 in pol leti. Izpraznitev se je vršila polagoma in kot zadnji sta bili izpraznjeni mesti Duisburg in Düsseldorf, ki sta bili za časa okupacije prvi zasedeni. Izpraznjene kraje je zasedla nemška policija. Francozi so odvedli seboj osebe, aretirane in obsojene med okupacijo, katere niso bile izpuščene ob priliki londonske amnestije.

Posledica nemško-poljske carinske vojne. Vsled carinske vojne med Poljsko in Nemčijo so se dohodki obeh držav, posebno Poljske, znatno zmanjšali. Poljski finančni minister je objavil pregled carinskih dohodkov v posameznih mesecih, iz katerega je razvidno, da je Poljska imela v mesecu maju 28 milijonov zlatih forintov dohodkov od carine, v juniju še 17 milijonov, v juliju pa samo 4 milijone. Obenem so se znatno podražili razni predmeti, katere mora uvažati iz oddaljenih industrijskih držav, pa so kljub temu po navadi nemškega proizvoda.

190 ministrov na Poljskem. Od novembra 1918 do danes je bilo na Poljskem 11 kabinetnih kriz. Sedanja uradniška vlada je 12. od prevrata. Največ ministrov se je menjalo v drugi vladi Vl. Grabskega. Dosedaj je imela Poljska 190 ministrov in zraven tega 44 začasnih upraviteljev posameznih ministrskih mest. Zanimivo bi bilo, ako bi tudi v Jugoslaviji prešteli ministre od prevrata do danes. Glede števila ministrov najbrž prednjači SHS pred Poljsko.

J. B. Šedivy.

Misli o modernem ženskem uprašanju.

III.

Jugoslavija ima sedaj približno 13.000 visokošolcev. Za nekaj let jih večina ne bo mogla dobiti več službe, kakor jih mnogo inženjerjev vseh strok že sedaj ne more. Takrat bo se začel hud konkurenčni boj za služ-

be zlasti med moškimi in ženskami. Če bi se oziralo samo na sposobnosti, bi seveda ne bila potrebna borba med obema spoloma, temveč bi se vršila le izbira najboljših. Zdravniki za ženske in otročje bolezni, v kemičnih laboratorijih, v tistih oddelkih, kjer je treba mnogo malenkostnega, pa potrpežljivega in vztrajnega dela, bi bile na primer večinoma same ženske. Dokler pa ne bo v Jugoslaviji več poštenja med uradničtvom in dokler bodo vlade imele predvsem samo to glavno skrb, da se obdržijo na vladi, tako dolgo ni upati na pravično ureditev. Vodja urada bo raje vzel manj sposobno ali celo za dotično službo neprimerno žensko uradnico, v kolikor mu niso niso moški nujno potrebni, ker se mu ženska slepo pokori v uradih, prisili pa jo na pokorščino tudi v privatnih zadevah, če nima ona izvanredno trdne podlage. Tudi režimu je mnogo lažje, če na tem, da je v državnih službah čim več žensk, ker one sprejemajo krivične odredbe mnogo bolj hladnokrvno ko moški. V boju za svoje pravice niso odločne, in lahko je streti njih odpor. Z nasiljem in grožnjami jih je lažje pripraviti do tega, da se vsaj ne udeležujejo proti vladajoči stranki, če že nčejjo delati za njo.

Gospod prosvetni minister Velja Vukičević ali bolje rečeno, njegovi samostalno-demokratski svetovalci so nam pokazali, kako oni rešujejo vprašanje nadprodukcije inteligence in ženskega vprašanja. Za njih je rešitev problema zelo enostavna, če vzgajajo inteligenco katoliški redovniki. Sklepu framasonske lože se da oblika ministrskega odloka, številka in potrebni podpisi, pa je stvar rešena. Toda to je smola, da se ta metoda ne da izvesti na srednjih šolah in vseučiliščih.

IV.

Z nepremišljenimi ministrskimi odloki, pa tudi s prostim pretvarjanjem srednjih šol v strokovne, se ne da omejiti nadprodukcija inteligence. Vprašanje je, če je umestno ovirati poštenu konkurenčni boj med izobraženstvom, če vlada v državni upravi pravičnost. Vsi pa smo dolžni skrbeti, da se ne ženski naraščaj tako vzgaja in izobražuje, da se ne izneveri materinstvu. Duševno nasilje bi bilo, ženski mladini zabraniti vstop v kak šolski zavod, kakor to dela prosluli odlok g. prosvetnega ministra Velje Vukičevića, ki so ga skovali »svobodomisleci«. Od moderne ženske se zahteva gotova stopnja izobrazbe. Kako naj sicer razume svobodno življenje in se zna v njem orientirati? Kako naj bo neizobražena ženska dobra življenjska družica svojemu možu, če ne more razumeti vsled prenizke izobrazbe težav in sladkosti njegovega poklica? Nič ni hujšega za mater, pa tudi za vzgojo otrok, če ji njeni otroci že v prvih šolskih letih dajejo odgovor: »Mama, ni tako. Ti tega ne znaš in ne razumeš.«

Za žensko dušo pa ni bolj prikladne izobrazbe kakor jo daje učiteljice. Saj ta šolski zavod, posebno če ga vodijo šolske sestre, ni nič drugega, kakor priprava za duševno materinstvo. Učiteljice odgovarja njeni naravi. Vzgoja na učiteljsku je ne pretvarja v neki nestvor, ki ni ženska in ne moški, temveč oplemenjuje in razvija sposobnosti njene ženske duše. V intelektualnem oziru ji da neke vrste zaokroženo znanje, brez ukvarjanja s hipotezami in s teorijami, ki njej še bolj ko moškemu vzbujajo dvome in razjedajo dušo. Taka izobrazba jo najboljšje pripravlja na zakon. Ako se ne posveti učiteljskemu poklicu, je s svojo izobrazbo dobro pripravljena tudi za druge pridobitne državne in privatne službe. Le to bi bilo želeli, da bi se na ženskih učiteljskih polagalo več pažnje na praktično gospodinjstvo in pa da bi vodile ženska učiteljska predvsem šolske sestre, ki v nevarnih letih znajo najbolje ohraniti žensko mladino нравno nepokvarjeno, kar je glavni pogoj za pravo duševno materinstvo.

Komur je narodna blaginja in moralni napredek res pri srcu, mora delati na to, da se ženska izvzame iz borbe za kruh, in se zopet lahko posveti družinskemu življenju. V ta namen pa je treba skesane spovedi in trdnega sklepa za novo izvljenje moške in ženske mladine. Luč kršč. vere mora garantirati, da sta resno mišljena. Ni namreč obnove človeške družbe brez Krista. Organizacije pa so pota, ki vodijo ljudi v cerkev.

Ženska mladina mora predvsem spodbiti iz rok moškimi upravičen strah pred moderno damo.

Poglobiti bo se ji treba sami vase in spoznati, koliko je na njej nepotrebne nečimernosti. Ženska mora skrbeti za svojo lepoto in čedno zunanost. Slepo posnemanje najbolj neumne in čisto tudi zelo neokusne, če ne celo grde mode pa je v očitnem nasprotju s težnjo po lepoti. Naravnost neverjetne zahteve pa stavi na žep; tudi dobra plača jih težko prenese. Treba je spoznanja, da prave sreče ni v plesnih dvoranah in javnih zabaviščih, ki so le več ali manj potrebna narkoza živčno bolnega modernega človeka. Čim bolj zmanjšati pretirane telesne potrebe in težnje po nedovoljenih uživanjih, dvigati duševne zaklade svoje duše in vsepovsod kazati svoje duševno materinstvo, to mora biti geslo nove ženske mladine.

Taki duh v ženski mladini bi odlično vzgojno vplival tudi na moškega. Ne bi se polasčal marsikaterega kolikor toliko dobrega mladeniča obup, da bi sploh kdaj mogel osnovati družino. Zato se ne bi udal uživanju in zapravljanju, da se izživi v mladih letih, ko ga v starosti itak čaka osamelost in zapuščenost. Kdor dobro pozna moderno življenje, zna, kako veliki vpliv ima na življenje sodobnega moškega ženska, kako skoraj ves svet išče tistih vzvišenih lastnosti, ki jih ima dobra žena. Zato bo si poštena ženska mladina morala postaviti nalogo, da dviga vse tiste mladeniče, ki so padli in žele vstati.

Ni mogoče rešiti ženskega vprašanja brez moškega, ne moškega brez ženskega, obojega pa ne brez praktič-

nega krščanstva in brez krščanskih organizacij. Kršč. dijaštvo naj kot pionir nove krščanske človeške družbe tudi v tem smislu zastavi svoj plug.

Dnevne novice.

Kako se izvaja enotni zakon o usku. V Sarajevu je bilo zaplenjeno po novem tiskovnem zakonu sedanje glasilo Jugoslovanske muslimanske organizacije »Novi Glasnik«. Ko imamo enoten tiskovni zakon za celo državo, je bil ta list v Sarajevu zaplenjen radi stvari, ki je nemoteno izšla v raznih drugih listih in tako tudi v beograjski »Politiki« in v zagrebškem »Obzoru«. Bil je to znani brzozjav poslanca dr. Spahe na razna vladna mesta radi nasilja nad muslimani v Gackem. Nadalje se je izvršila zaplemba tudi radi nekkih posnetkov iz »Obzorovih« člankov in celo radi odlomkov iz skupščinskega govora poslanca Baljiča. Okrožno sodišče je zaplembo odlomkov skupščinskega govora sicer razveljavilo, potrdilo je pa zaplemba lista radi dr. Spahine brzozjavke in radi posnetkov iz »Obzora«. Urednik lista, poslanec dr. Behmen je obtožen radi izzivanja verske mrznje in mrznje proti državi kot celoti. Vložil je priziv. — Pri vseh mnogoštevlnih hibah novega tiskovnega zakona so vsi, ki imajo posla z novinstvom in tiskom, vendarle pozdravljali dejstvo, da imamo po tolikih letih končno le enoten tiskovni zakon in da bo morala s tem prenehati strašna anarhija, ko se je v vsakem mestu in pod vsako policijsko, odnosno sodnijsko upravo drugače postopalo z listi v mnogih slučajih za ene in iste stvari. Kakor kaže sarajevski primer, se pa tudi to upanje ni izpolnilo in je težko pričakovati, da bo vlada poskrbela za udelestvojanje edine dobre strani svojega tiskovnega zakona. — tgr

Spremembe pri kapucinih. Spremembe v kapucinskem samostanu v Studencih pri Mariboru smo že pričeli v našem listu. Nadalje je imenovan za vikarja v celjskem samostanu p. Metod Mišič. P. Evgen Merše je prestavljen iz Osijeka v Split, p. Bonaventura Savec iz Osijeka v Ptuj; p. Ciril Goričan iz Škofje Loke v Osijek, p. Filip iz Splita v Škofjo Loko. Razven patrov je še prestavljenih več bratov.

Dan slovenskih vojakov. Zveza slovenskih vojakov je imela včeraj v nedeljo, dne 30. avgusta, na Brezju pri Otočah na Gorenjskem svoj občni zbor in odkritje spominske plošče v cerkvi. Udeležba je bila naravnost veličanska. Od vseh strani Slovenije je prišlo na tisoče bivših slovenskih vojakov, da počasti spomin pladil v svetovni vojni. Vreme je bilo izredno ugodno. Pohvalno je omeniti, da je dala uprava državne železnice za poseben vlak, ki je vozil soboto popoldne iz Maribora do Otoč, precejšnjo množino vozov II. razreda namesto III. na razpolago, kar je pri dolgi vožnji udeležence veselo pozdravljalo. Več o poteku cele slavnosti, ki bo ostala vsem posetnikom v trajnem spominu, v prihodnji številki.

Dva lepa shoda Slovenske ljudske stranke sta se vršila v nedeljo, dne 30. avgusta v Slovenskih goricah. Prvi je bil v Sv. Jakobu, a drugi pri Sv. Juriju. Oba sta se vršila pod milim nebom ob veliki udeležbi. Govoril je narodni poslanec Franjo Žebot. Ljudstvo zaupa Jugoslovanskemu klubu in oboja nesrečno politiko samostalne demokratske stranke in Radičevcev. Poslanec je pojasnil, da so Pivko in Pucelj glasovali za sedanje davke.

Po službeni potrebi. Koncem zadnjega tedna se je vršila v Zagrebu konferenca HSS. Med drugimi je poročal ob tej priliki tudi državni podtajnik g. dr. Josip Pasarič, ki je izjavil, da je Pribičević v dobi treh dni, od 15. do 18. julija prestetil 300 profesorjev ter učiteljev in sicer iz službene potrebe (recte: strankarske maščevalnosti!).

Nov zdravnik v Ribnici na Pohorju. V Ribnici na Poh. se je naselil nov zdravnik dr. Pavel Voušek.

Srečkanje za motorna in navadna kolesa. Jugoslovanska matica v Ljubljani priredi dne 30. septembra t. l. srečkanje, kojega dobitke tvorita dva motorna in 25 navadnih (ženskih in moških) koles (bicikljev). Motorja in kolesa znamke »Tour de France« so iz svetovno znane francoske tvornice »Peugeot«, ki radi trpežnosti in kakovosti svojih izdelkov daleč nadkriljuje vse druge tvornice. Cena posamezni srečki, kojih število je zelo omejeno, znaša D 10. Srečke se te dni razpošljejo v razprodajo vsem podružnicam Jugoslovanske Matice v Sloveniji, kakor tudi drugim dobrotnikom in društvom. Ideja tega srečkanja je vsekakor originalna in prepričani smo, da pomeni za Jugoslovansko Matico nov vir dohodkov, pomembno pa bo tudi za one, ki jim bo sreča mila, da za 10 D postanejo lastniki motorja ali kolesa. Zato priporočamo vsem rojakom, da segajo po srečkah.

Pobijanje hazardnih in drugih prepovedanih iger. Hazardne igre na karte, kockanje za denar in druge prepovedane denarne igre, katerim se redno udajajo strastni kvartaši ali pa se jih udeležujejo tudi po priliki zapeljani poedinci, so se kljub zadevnim zakonskim določilom in policijskim odredbam, ki jih prepovedujejo, v zadnjem času, zlasti v nekaterih delih države, tako silno razpasle, da je to lahkomišelnost počenjanje radi svojih mnogokrat usodepolnih posledic za posameznike pričelo izzivati odkrito zgražanje in odpor poštene javnosti. Da se to zlo, ki po svojem neverjetnem obsegu ogroža temelje današnje družbe in povzroča nebroj nesreč, zatre z vstrajnim pobijanjem, je izdalo ministristvo notranjih del varnostnim oblastem stroga navodila, po katerih so dolžna, v tem pogledu poostrižiti svojo nadziralno službo, posvečati posebno pažnjo zlasti javnim lokalom, kjer se običajno zbirajo kvartaši ter z vso strogostjo zakona nastopiti proti vsakomur, ki bi se bodisi z udeležbo na prepovedanih igrar, bodisi z

dopuščanjem takih iger pregrešil proti zadevnim določilom zakona.

Vlak je skočil s tira. V soboto zjutraj je skočil pri postaji Sevnica ob Savi s tira brzovlak Ljubljana—Beograd. Nesreča je zahtevala samo materijelno škodo.

Kongres radioamaterjev Jugoslavije. Mariborski radioklub sporoča vsem članom, kakor tudi drugim prijateljem radio-telefonije, da se vrši dne 19. septembra t. l. kongres radioamaterjev v Zagrebu. Pri tej priliki se vrši tudi razstava po radioamaterjih sestavljenih radioaparatur. Vabimo tem potom člane, da se kongresa čim številneje udeležijo, ker se bodo ob tej priliki reševala vsa važnejša vprašanja radioamaterstva in ustanovitve radiosaveza Jugoslavije. Udeležencem je zagotovljen 50 odstotni popust na železnici. Člani, ki se nameravajo udeležiti kongresa, naj to čimprej javijo predsedniku kluba.

Taksiranje izpričeval. Izpričevala trgovskih pomočnikov so se dosedaj splošno taksirala s takso 60 D po tarifni postavki 71. taksne tarife k zakonu o taksah in pristojbinah. Na inicijativo zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je generalna direkcija posrednih davkov z razpisom z dne 6. julija 1925, št. 46001 odločila, da so izpričevala trgovsko ali obrtniškega podjetja zavezana samo taksi 5 D. Po tej odločbi se plačuje taksa po 60 D samo za izpričevala o sposobnosti za vodstvo gotovega trgovskega ali obrtniškega podjetja.

Začetek trgatve v Dalmaciji. Po Dalmaciji in to osobito na otokih so že začeli trgati grozdje. Kvaliteta in kvantiteta letošnje dalmatinske trgatve je zelo povoljna.

Ogromna škoda radi požara. Na doslej nepojasnen način je izbruhnil požar o gozdovih Alug — občina Mokrov v Bosni. Ogenj je izbruhnil v onem delu gozda, ki je porazdeljen med dobrovoljce v bližini Ahmetiše vičeve žage. Samo hudemu deževnemu nalivu se je zahvaliti, da se ni požar razširil še bolj. Skupna škoda, ki jo je povzročil ta gozdni požar znaša 185 tisoč dinarjev. Od te svote odpade na državne gozdove 120 tisoč, na dobrovoljce pa 65 tisoč dinarjev.

Zbrani spisi Ivana Cankarja. II. Nova založba, ki je v pretekli Veliki noči začela izdajati Zbrane spise Ivana Cankarja je za sedanji jesenski književni trg pripravila že drugi zvezek te zbirke. Zvezek obsega 400 strani, uvod in opombe mu je napisal Izidor Cankar, vsebina pa so mu črtice in povesti, ki so nastale med letom 1893 in 1899, in kritike ter polemike, kar jih je Ivan Cankar napisal med l. 1896 in 1899. Knjiga je tipografsko vzorno izvršena, je okrašena s pesnikovim avtogramom in se dobiva v vseh knjigarnah po 68 D za broš., po 84 D za v polplatno vezan in po 110 D za v polusnu vezan izvod.

Dijakom in staršem priporočata Tiskarna sv. Cirila in nje podružnica v Aleksandrovi cesti št. 6 šolske knjige za vse šole kakor tudi svojo bogato zalogo vseh šolskih potrebščin. Podjetje se bo potrudilo za ceno, točno in solidno postrežbo. Ker je ob začetku šolskega leta naval na prodajalno vedno silno velik, zato vljudno prosimo cenj. gg. dijake in njih starše, ki stanujejo v Mariboru, da se oskrbijo s knjigami in šolskimi potrebščinami že zdaj pred začetkom šolskega leta ter se na ta način pozneje izognejo dolgotrajnemu čakalju.

Borza (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.22 in pol, Pariz 24.25, London 25.06, Newyork 516.50, Milan 19.45, Prag 15.30, Wien 72.65, Budapest 0.00727, Berlin 122.90, Brüssel 23.35, Madrid 74.20, Amsterdam 208, Varšava 99.50, Bukarešta 2.57 in pol, Sofija 3.75, Atene 7.95. — Zagreb: slobodni tečaj: Wien 7.88 in pol, Trst 210 tri osminke, London 272, Newyork 55.90, Pariz 264, Praga 166, Zürich 1.085, Budapest 0.0787. Tend.: mirno.

Krščanskemu delovnemu ljudstvu.

Dolga stoletja je bilo delavstvo brezpravno. Njegov bedni položaj se je zboljšal še le tedaj, ko je delavec segel po samopomoči, samoizobrazbi, strokovni in politični organizaciji. Prvi uspehi so vllili delavstvu novega duha in odločnosti. Zadnja leta pred vojno in prva leta po vojni se je delavski stan vedno bolj uveljavljal in upošteval v zasebnem in javnem življenju, v mnogih državah je postal vladajoč činitelj, njegove pravične zahteve so se vsaj deloma uresničile v socialni zakonodaji vseh kulturnih, resnično naprednih držav.

Toda socialno demokrati in komunistični delavski voditelji, ki jih je delovno ljudstvo postavilo ponekod na vodilna mesta, niso bili kos svojim nalogam. Njih so cialni, komunistični program se je izkazal kot neizvedljiv ter je uklenil ljudske množice še v hujše sponse nasilja nego kapitalizem. Zavrgel je temeljne krščanske resnice, versko nravna načela, božji zakon, osebno svobodo, da celo osnovne človečanske pravice je pogazil. Razočarane množice so vsled tega izgubile vero in zaupanje v te voditelje ter so jih začele zapuščati, zgubile so tudi vero v sebe, polastila se jih je malodušnost, obup. Posledica je bila ponovni zmagoviti pohod kapitalistične reakcije po celem svetu, zlasti po Evropi. Načrti socialno političnih zakonov so romali v koš, že sprejeti socialno politični zakoni so se okrnili ali celo ukinili, kapitalizem je dal zopet čutili delavcu svojo brezsrčno moč. Tudi pri nas je tako.

In kaj naj poreče k temu delovno ljudstvo, ročni in duševni delavec, ali naj res klone pod pritiskom reakcije, ali naj obupa? Izkušnja in zgodovina delavskega gibanja nas uči, da je bila pot samopomoči, samoizobrazbe ter strokovne in politične organizacije edino prava in rešilna pot o lepše bodočnosti delavskih slojev!

Po tej poti moramo naprej! Zavreči moramo materijalistični socializem, okleniti pa se moramo večnih kršč. načel in organizacij, ki slone na versko-nravnem, kršč.-socialnem programu.

Zato sklicuje podpisani pripravljajni odbor v ponedeljek, 7. in v torek, 8. septembra 1925 v Mariboru delavski dan s sledečim sporedom: 1. dan to je ponedeljek, 7. septembra ob 15. (3.) uri se bodo vršila sledeča predavanja v dvorani Zadrugne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6, nasproti frančiškanske cerkve:

Franjo Žebot: Viničarsko vprašanje in agrarna reforma;

Jože Stabej: Delavska zakonodaja;

Andrej Semenič: Praktična izvedba organizacije.

Zvečer ob 20. (8.) uri se vrši istotam pozdravni večer, ki ga priredi mariborsko okrožje JSZ udeležencem. 2. dan, torek, dne 8. septembra ob 10. uri predpoldne se vršijo istotam sledeča predavanja:

Dr. Anton Korošec: Delavska stanovska kultura;

Dr. Andrej Veble: Delavska družina in dom;

Fran Terseglav: Delodajalec in delavec ter delavno občestvo.

Popoldne ob 14. (2.) uri:

Marko Kranjc: Delavski voditelji;

Dr. Andrej Gosar: Strokovna organizacija in zadružništvo;

Dr. Jože Jeraj: Delavska prosveta.

Prireditve se bo končala tako, da se udeleženci lahko vrnejo v večernimi vlaki. — Pripravljajni odbor.

Opomba: Za polovično vožnjo smo zaprosili; vendar še nimamo od ministrstva rešenja; ko dobimo, bomo objavili rezultat v »Slovencu«.

Iz Maribora.

Zopet dve žrtvi žerjavovega režima — oti. Včeraj sem dobil iz kabineta ministra pošte in brzojava naslednjo brzojavko: »Žebot, narodni poslanec Maribor. Poštni uradnik Zagorski premešen za Maribor, a Šuman za Sv. Lenart. Rešenje ministra broj 33245. Šef kabineta Kodžič.« — Denuncijanti, ki so 4 najboljše poštne uradnike Klemenčiča, Majhena, Zagorskega in Šumana spravili samo radi svoje strankarske zagrizenosti na Balkan, bodo sedaj debelo gledali. Nepoštenost, zagrizenost in hudobnost nikjer ne zmaguje. — Žebot.

Naši obrtniki in bivša vojna realka v Mariboru. V letih 1921 in 1922 je tedanji komandant vojne realke v Mariboru naročeval pri mariborskih obrtnikih in trgovcih vsakojake reči in oddajal dela. Ko so obrtniki predložili račune, ki znašajo skupno nad stolisooč kron, so bili vsakokrat odslovljeni s praznimi obljubami. Med tem časom pa je kredit, ki ga je vojna realka dobila od ministrstva v svrhu odplačila računov obrtnikom in trgovcem, na čuden način skopnel. Nobena tožba in reklamacija ni izdala nič. Komandant je odšel iz Maribora in prizadeti so morali gledati skozi prste. Naprošen po prizadetih obrtnikih je narodni poslanec Franjo Žebot vložil dne 21. julija na vojnega ministra interpelacijo v tej zadevi. Te dni je dobil poslanec pismen odgovor od ministra pod št. E. Br. 1845 z dne 3. avgusta 1925, v katerem izjavlja gospod minister: »1. Danes sem odredil nadležnim organom, da mi v predmetnem vprašanju čimprej pošljejo potrebne podatke in označijo vzroke, radi katerih to vprašanje še do danes ni likvidirano. 2. Hočem, čim dobim podatke o stanju zadeve, odrediti, da se zainteresiranim osebam izplačajo računi.« — Opozarjamo vse prizadete obrtnike, katerih je menda okoli 20, da izročijo našemu poslancu potrebne podatke.

Nova občinska mostna tehtnica na Pobrežju pri Mariboru. Občinsko predstojništvo na Pobrežju pri Mariboru nas naproša objaviti, da je nova občinska mostna tehtnica izgotovljena in predana prometu. Stoji v Drevoredni ulici in je jako primerna za vse občine Dravskega polja, ki vozijo svoje proizvode na mariborski trg. S tem se je izpolnila stara želja Pobrežčanov in okoličanov. Tarifa bode v nabita na hišici tehtnice. Za tehtnika je postavljen g. Rož-

man, kamnoseški mojster in posestnik v bližini tehtnice, Cesta na Brezje 29. Interesenti se vljudno vabijo, da se poslužijo te nove gospodarske naprave.

Pretep v mestnem parku. V noči od sobote na nedeljo je prišlo v parku do pretepa med skupino srbskih tehnikov, ki prakticirajo v tukajšnjih žel. delavnicah in nekaterimi mariborskimi fanti. Pretep je bil zelo oster in dvojica pretepačev celo ranjena. Posredovati je morala policija, ki je najbolj vročekrvne odgnala seboj. Ranjenca, enega Slovenca in enega Srba je obvezal rešilni oddelek. Opozorili bi ob tej priliki policijo, da ponoči mestni park malo bolje zastraži, ker se tam često dogajajo taki pretepi.

Vse organizacije v Mariboru, ki se nameravajo s praporom udeležiti 70letnice kat. pomočnikov v Mariboru, prosi vljudno odbor, da se mu blagovoli to kmalu javiti.

70letnica kat. društva rokodelskih pomočnikov v Mariboru. Zunanji gostje se opozarjajo, da si naj priskrbijo na odhodni postaji moker žig na vozni listek in ga pri izstopu v Mariboru ne oddajo. Dovoljenja za polovično vožnjo še sicer nismo dobili, a je za gotovo pričakujemo.

Za ponedeljski izlet v Falu je veliko zanimanje. Ne le samo, da si elektrarno ogleda večina ljubljanskih gostov, tudi iz Maribora se misli več gg. mojstrov in pomočnikov izletu priključiti.

Kat. društvo rokodelskih pomočnikov v Mariboru. Ker društvo žalibog nima svojega stalnega lokala, naj se blago volijo vsi dopisi na društvo nasloviti na predsednika M. Ljubša, Cirilova tiskarna, ali na tajnika Drago Tratnik, Orožnova ulica 3.

Čebelarški shod se vrši v Bistrici pri Limbušu v nedeljo, dne 6. septembra pri čebelnjaku Ivana Šiško. Ta shod bodo posetili tudi udje mariborske čebelarke podružnice. V slučaju slabega vremena 6. septembra se bo vršilo zborovanje na praznik 8. septembra.

Glasbena Matica v Mariboru. Vpisovanje v šolo Glasbene Matice prične dne 1. septembra dnevno od 9. do 10. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne. Novi učenci naj seboj prinesejo svoje zadnje izpričevalo stari učenci zadnje izpričevalo šole Glasbene Matice.

Sola Glasbene Matice v Mariboru. Predmeti, ki se bodo v šoli poučevali, so sledeči: klavir, gosli, viola, violoncello, kontrabas, harfa, solopetje; nadalje pihalni: flavta, klarinet, rog, tromba in timpani. Vsak učenec je obvezan se udeležiti pouka v glasbeni teoriji. Tudi se bo vršil pouk v harmoniji in glasbeni zgodovini. Zmožni učenci se udeležijo (brezplačno) vaj v dijaškem orkestru, izredno zmožni tudi v velikem orkestru in v komorni glasbi; tudi mladinsko zborovo petje se bo nadalje vršilo. Delovanje šole se bo razširilo na pouk v orgljanju; interesenti naj se čimprej javijo ravnateljstvu.

Ravnateljstvo zasebnega ženskega učiteljskega šolskih sester v Mariboru sporoča vsem gojenkam in učenkam, naj se vrnejo tako, da bodo 4. septembra pri šolski sv. maši, ker se mora 5. septembra po najnovejši odredbi začeti redni pouk. Prejšnja objava je brezveljavna.

Abstinenti! Sestre in brate abstinence prosiva, da se prijavi pri podpisanih pismeno, ustmeno ali po telefonu (Bolnica, telefon št. 64) radi ustanavljanja organizacije treznosti odraslih za Maribor in okolico. Dosedaj že obstojajo v Mariboru tri kola Trezne Mladine s sedežem na drž. realki, gimnaziji in moškem in ženskem učiteljsku. Vsa tri dobro uspevajo in imajo lepo število mladih, navdušenih članov. Pokažite se tudi Vi starejši! — Dr. med Sarič Ante, in cand. med. Lovrec Rudolf, bolnica.

Državna borza dela v Mariboru. Od 23. do 29. avg. je bilo pri tej borzi prijavljenih 135 prostih mest, 241 oseb je iskalo službe, v 37 slučajih je borza posredovala uspešno in 11 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 29. avgusta pa je bilo 4798 prostih mest prijavljenih, 7050 oseb je iskalo službe, v 1982 slučajih je borza posredovala uspešno in 525 oseb je odpotovalo.

Narodno gledališče v Mariboru bo otvorilo svojo letošnjo sezono kasneje kot običajno, to pa zato, ker bode popreje zunaj in znotraj čisto prenovljeno. Doslej odbija joča notranjost gledališča bo dobila novo prikupljivo lice

Pozor!

Dijaki! Starši!

TISKARNA SV. CIRILA v Mariboru, Koroška cesta šte. 5

in njena

PODRUŽNICA v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo

ima na razpolago:

1. vse šolske knjige

za gimnazijo, realko, učiteljske, trgovsko šolo, za meščanske in osnovne šole.

2. vse druge šolske potrebščine

kakor: risalne sklade, risalne deske, risala, risanke, risalni papir, zvezke, radirke, svinčnike, peresa, tuše, črnilo, rudečilo itd. — Cene zmerne. — Postrežba točna.

Za obilen obisk se priporoča cenj. dijaštvu in staršem:

PODRUŽNICA CIRILOVE TISKARNE,
Aleksandrova cesta 6.

TISKARNA SV. CIRILA,
Koroška cesta 5.

in bo privabljala obiskovalce ravno tako kot repertoar, ki bo kar najraznovrstnejši in kar najboljši. Dramska sezona se otvori s krstno predstavo izredno zanimive Remčeve romantične igre iz 16. stoletja »Zakleti grad.« Kmalu nato sledi zabavni Molierjev »Zlahtni meščan«, Shakespearejev »Beneški trgovec« in Nušičeva »Sumljiva oseba.« V novembru se bo dajala Grillparzerjeva »Prababica«, okrog Božiča se ponovi »Hamlet«, na novo pa se naštudira Kelova »Igra apostolov«, ki je polna miline in zimske poezije. Iz grške drame pride na vrsto, že dolgo pripravljene Sofoklejev »Ojdipus.« V razbrzdanih predpustnih dneh se bo nasmejalo občinstvo Grabbejevim bujno razkošnim scenam »Sala, satira, ironija in globlji pomen«, če se bode našel prevajalec, ki bo umel ta fantastični grm spretno presaditi v našo zemljo. Skandinavci bodo zastopani po Ibsenu: »Ce se mrtvi prebudimo« in bržkone Strindbergu: »Gospodična Julija.« Prvič na slovenskem odru pa pride do besede Frank Wedekind s svojim značilnim komadom »Pomlad prihaja« v prevodu g. Bratine. F. Langer, ki ga poznamo po »Kameli, skozi uho šivanke«, bo predstavil Čeha s svojim novim delom »Periferija.« Izmed domačih avtorjev so samo ob sebi umevno stalno v evidenci vsa priznana imena: spoštovala se bodo tudi imena mladih dramatikov. Če bo le mogoče, se v prizori Lupančičeva »Veronika Deseniška«, misli se na Finžgarjevo predelano »Našo kri«, Cerkvnikov »Greh«, nadalje na eno Bevkovo in Golarjevo Spicar bo uvrščen v serijo ljudskih iger s svojo novo igro s petjem »Spominska plošča« ter Franc Milčinski s predelanimi »Cigan«, oziroma neko novo in zelo zabavno igro, ki jo ravno skončuje. Srbski klasik Sterija Popović, katerega »Rodoljubce« že poznamo, pride na vrsto s svojim sijajnim »Kir Janjo« (srbskim »Skoptihom«), ali »Zlo ženo.« Pecija Petroviča se počasti za njegovo 25letno delovanje na literarnem polju z vprizoritvijo »Gozda« ali »Zemlje.« Cankarjevo obletnico pa se proslavi s »Hlapcem Jernejem«, ki ga baš zadnji čas nad vse proslavljajo ne le Čehi, temveč celo Italijani, ki ga povzdigujejo nad svojega Carduccija in D'Annunzija. S Tolstega »Kreutzerjevo sonato« pa bo najbrže obhajalo svojo 25letnico gospa Berta Bukšek-Bergantova. Če bo le mogoče, se vprizori tudi Tolstega »Živi mrtvec.« V načrtu je še mnogo zanimivosti tako glede del, kakor načina vzrizoritve, o čemer bomo skušali naše občinstvo sproti informirati. Glasbena sezona se iz finančnih razlogov začne z eno od najlepših, gotovo pa doslej najefektnjšo opereto, Leharjevo »Vesele vdove.« Ponovila se bo lani vrlo uspela »Stambulska roža.« Če bo treba, se bo naštudirala še kak druga (morda »Lepa Helena« ali »Grof Luksenburški), glavni cilj glasbenega repertoarja pa ostane seveda tudi nadalje opera. Ker imamo letos dobrega domačega tenorja (g. Burjo) in altistko (gdč. Zamejščeva), ki se je par let šolala pri najbolj priznanih dunajskih pevskih pedagogih, je podana možnost prav interesantnega in pestrega programa. Seveda pa zavisi njega izvedljivost pred vsem od subvencije in pa od zadostnega obiska. Tako se misli na prekrasno Masseneto »Manon«, na Čajkovskega »Evgenija Onjegina« (prva ruska opera na našem odru), dalje na Kienzlovega melodioznega »Evangeljnika« s pretresljivim religiozno-dramatičnim dejanjem, na popularnega Verdijevega »Rigoletta« in morda na Puccinijevo »Madame Butterfly.« Na novo bo naštudiran priljubljeni Gounodov »Faust«, ponovili pa se bodeta »Toska« in »Cavalleria Rusticana«, kateri bo dodana Parmova »Stara pesem« in Ipavčeva pantomima »Možiček.« V kolikor bode potrebno, bodo pomagali prvovrstni gostje. Uprava je stori la s svoje strani vse, da omogoči tudi letos kar najboljšo sezono. Izvesti pa jo bo mogla samo, če ji bodo izposlovali merodajni faktorji zadostno denarno pomoč.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal, Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

45

Na stopnjicah se je začel počasni stričev korak, ki se je vračal s svojega »Sv. Bernarda«.

Ura je bila osem, toda običajna tarokista, gospod Giacomo in Pasotti, se še nista prikazala. Zakaj tudi Pasotti je bil v septembru in oktobru stalni obiskovalec Riberove hiše ter se delal zaljubljenega v inženjerja,

Luizo in celo Franca. Franco in Luiza sta sumila, da igra dvojno igro. Toda Pasotti je bil stari prijatelj strica Petra, zato so ga morali z ozirom na strica prijazno sprejeti. Ker so se tarokisti zamudili, je predlagal Franco svoji ženi, da bi šla v čoln in uživala mesečino. Še prej pa sta šla pogledat Marijo, ki je spala v svoji postelji v pregradku. Obrazek je imela nagnjen na desno ramo, eno roko je imela pod glavo, drugo pa na prsih. Gledala sta jo in smehljaje poljubila. Srečala sta se v mislih na staro mater Terezijo, ki bi jo tako ljubila, in jo še enkrat poljubila, z resnim obrazom.

»Uboga moja mala!« je rekel Franco. »Uboga donna Marija Maironi brez denarja!«

Luiza mu je položila roko na usta. »Tiho!« je rekla. »Blagor nam, ki smo Maironi brez denarja!«

Franco je razumel in ni takoj odgovoril. Potem pa, ko sta zapustila sobo, da bi šla v čoln, je rekel ženi, pozabivši grozno svoje stare matere: »Ne bo vedno tako.«

To namigavanje na bogastvo stare markize ni ugajalo Luizi: »Ne govoriva o tem«, je rekla. »Tistega denarja se ne bi hotela niti s prstom dotakniti.«

»Mislil sem za Marijo«, je pripomnil Franco.

»Marija ima naju, ki lahko delava.«

Franco je molčal. Delati! Tudi to je bila beseda, ki mu je grizla srce. Dobro je vedel, da živi brezdelno življenje. Zakaj glasba, literatura, cvetice, od časa do časa kak verz, kaj je to drugega kot ničevnost in izguba časa? In to življenje živi večji del na stroške drugih, zakaj kako bi živel s svojimi tisoč avstrijskimi lirami na leto? Kako bi vzdrževal svojo družino? Naredil je doktorat, ne da bi od tega imel kak dobiček. Ni zaupal svojim lastnim zmožnostim, preveč se je čutil umetnika, preveč tuj raznim uradnim umetnostim, vedel je, da v njegovih žilah ni krvi močnih delavcev. Videl je rešitev samo v revoluciji, v vojni, v osvoboditvi domovine. O, če bi bila Italija osvobodjena, kako bi ji služil, s kakšno močjo, s kakšnim veseljem! V srcu je pač nosil take misli, toda sklep in pa stanovitnost, da bi se z delom pripravil za tako bodočnost, to mu je manjkalo.

Medtem ko je molče veslal in se oddaljeval od brega, je premišljevala Luiza, kako pač more njen mož obžalovati Marijo, da nima denarja. Ali ni tu neko protislovje med vero in krščansko pobožnostjo Francovo in tem mišljenjem? Prišla so ji na misel Gilardonijeva načela. Franco je trdno veroval v posmrtno življenje, a vendar se je s strastjo oklepal vsega, kar nudi zemsko življenje lepega, dobrega, pošteno prijetnega, vstevši tarok, druge igre s kartami in dobre obede. Človek, ki je tako natančno pazil na cerkvene zapovedi, ki je tako gledal na to, da je jedel postne jedi ob petkih in sobotah, da je slišal vsako nedeljo razlago evangelija, bi pač moral bolj resno v sklad spraviti svoje življenje z evangeljskim idealom. Moral bi se denarja bati, ne pa hrepeneti po njem.

(Dalje prihodnjič.)

Šolskim vodstvom priporoča naslove dijaške preskrbe posredovalnica »Marstan«, Maribor, Rotovski trg. 416

Popis stanovanj. »Marstan« prične po pooblaščenih z ugotovitvijo stanovanj in lokalov. P. n. občinstvo izvoli to nujno potrebo podpirati s pojasnili. 417

Solske torbice, mape in jermeni za knjige, nahrbtniki, kakor tudi različni kovčeki in torbice za potovanje priporoča Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 15.

Kavarna »Mestni park«. Vsak dan svira znani Slager-Trio »Santo-Ledovski-Šimek« od 21. do 1. ure in popoldne (pri lepem vremenu) od 17. do 19. ure.

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-I. 107

Natečaj.

Mestna občina mariborska razpisuje ofertni natečaj za oddajo

težakih, zidarskih, železo-betonskih in tesarskih del pri zgradbi mestne uradne in stanovanjske hiše v Frančiškanski ulici.

Načrti so v vpogled pri mestnem gradbenem uradu, kjer se dobi tudi potrebne informacije in pripomočke. Termin za oddajo ponudb je v četrtek, dne 3. septembra 1925 ob 12. uri v mestnem gradbenem uradu.

Maribor, dne 29. avgusta 1925.

Župan: Dr. Leskovar I. r.

Armin Ellinger

trgovina usnja in čevljarskih potrebščin

Kralja Petra trg 9. MARIBOR Kralja Petra trg 9.

Mestni zdravstveni nadsvetnik

Dr. Albert Leonhard

strokovni zdravnik za ženske bolezni, fizioterapevtski institut

Maribor, Aleksandrova c. 14.

telefon 178,

ordinira ob delavnikih: predpoldne od 9. do 10. ure, popoldne ob 15. do 16. ure (1/3. do 4. ure).

Moške klobuke

najnovjših oblik, po najnižjih cenah kupite pri trdnih Anica Traun, Maribor, Grajski trg 1

Priporoča se
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpuse). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 din., 75 cm veliki po 600 din., 80 cm veliki po 700 in 800 din., 90 cm veliki po 800 din., 100 cm veliki po 950 din. in po 1280 din., 120 cm veliki po 1700 din.

Stenski križi

z leseno podobo (korpuse) stanejo: Velikost 20 cm po 42 in 77 din., 25 cm po 55 in 90 din., 30 cm po 77 in 100 din., 35 cm po 96 in 115 din., 40 cm po 140 din.

Stenski križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 din.

Stoječi križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 din. Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, iste kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Zadružna gospodarska banka d. d.,

Podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu:

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.